

ROBINSON EN VRIJDAG

(ROBINSON AND FRIDAY)

Toneelspel in twee bedrijven volwassenen voor
kinderen

door

HANSJÖRG SCHNEIDER

vertaling

Lies Sotthewes

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **ROBINSON EN VRIJDAG - ROBINSON AND FRIDAY** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **HANSJÖRG SCHNEIDER** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 1980 by Hansjörg Schneider

Copyright: © Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **4** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

ROBINSON

VRIJDAG (blank of zwart, naar keuze)

VOGEL

ZEEKAPITEIN

DECOR:

Ochtendgloren. We zien een ordelijk kampement, functioneel opgezet en alles zelf door Robinson met de hand vervaardigd. Gedurende zijn jarenlang en eenzaam verblijf op het kleine, tropische eiland heeft hij het zorgvuldig in stand gehouden. Er is een soort hut of tent, een hoge uitkijkpost en een open ruimte waarin plaats genoeg is voor de komende activiteiten. Een bosrand kan ook effectief zijn; dan kunnen de hut en de uitkijkpost in een boom gebouwd worden. Met touwladders kunnen die dan bereikt worden, zodat er op het toneel plaats is voor actie. Of het kampement bevindt zich op een strand. Dan kan een A-ladder dienen als tent, als kokospalm en als uitkijkpost.

EERSTE BEDRIJF

We zien een hutkoffer, twee stoelen en een hangmat waarin Robbie ligt, geheel of gedeeltelijk uit zicht. Robbie is een soort pop van ruim een meter groot, gemaakt door Robinson als surrogaat zoon of leerling. Robbie heeft een lange broek aan, een jasje en laarzen. Alles in het kamp is met een minimum aan gereedschap gemaakt door Robinson of is gered van het schip waarmee hij schipbreuk heeft geleden. Het kamp laat duidelijk zien dat er iemand woont die een obsessie heeft voor orde en netheid. Overal hangen of staan 'borden' met waarschuwingen als: 'Verboden Muziek te Maken', 'Verboden te Zingen of te Fluiten', 'Verboden te Dansen'. Een verblekende maan staat aan de hemel. Men hoort ochtend-oerwoudgeluiden. In zijn hut ligt Robinson te snurken; we zien hem niet. De maan verdwijnt, het wordt licht. Een vogel verschijnt, behoedzaam op zoek naar voedsel. De vogelgeluiden zijn als dialoog opgenomen in de tekst, om het tijdstip aan te geven. Papegaai is altijd een offstage stem, tenzij de regisseur het aantal personages wil uitbreiden.

(Vogel fluit een riedeltje. Papegaai achter het toneel: imiteert schor het vogelgeluid. Vogel herhaalt zijn gezang. Papegaai imiteert schor. Robinson komt zijn hut uit gestormd, gekleed in gerafelde broek, onderhemd en laarzen)

ROBINSON: Stilte! *(Vogel kwinkleert)* Elke ochtend dezelfde pokkenherrie!

PAPEGAAI: *(Imiteert)* Pokkenherrie!

ROBINSON: Ik word er helemaal gek van!

PAPEGAAI: Pokkenherrie! Robinson!

ROBINSON: *(Grijpt zijn geweer)* Schreeuwlelijk! Waar zit je? Kom tevoorschijn, als je durft!

PAPEGAAI: Robinson! *(Robinson schiet zijn geweer af en roept zelf pief-paf-poef of iets dergelijks. Echte knallen zijn voor een gehoor van kleine kinderen af te raden. Vogel alarmroep)* Kauw-kauw-kauw. Ha-ha-ha. Robinson! Pokkenherrie!

ROBINSON: Weer mis! Ik word er gek van. Waar zit je? Stomme, vervelende papegaai! Ik heb je al wel duizend keer gezegd, dat ik 's ochtends een beetje rust wil en stilte. *(Zet hoge borst op)* Per slot van rekening ben ik de president van dit eiland. *(Wordt zich bewust van zijn verschijning)* Wat doe ik eigenlijk buiten? Ik ben nog niet eens fatsoenlijk gekleed! *(Verdwijnt in hut. Vogel hervat fouragering, fluit een riedeltje. Robinson komt terug in gehavend militair tenue,*

ziet Vogel) Wat moet jij hier? Wegwezen jij! Ik moet mijn ochtendgymnastiek doen. (*Doet gymnastiekoefeningen*) En een en twee, en een en twee, en een en twee... (*Vogel hipt naar andere plek en herhaalt zang. Robinson gaat door met oefeningen*) Ben je er nou nog? Smeer hem, snertvogel. (*Onderbreekt gym*) Ksj, ksj! (*Vogel fluit en gaat naar andere plek*) Heb je me niet begrepen? Ksj! Ksj! (*Vogel vliegt naar hogere plaats en fluit riedeltje*) Hou daar onmiddellijk mee op! Geen gezang hier! Dat is verboden! (*Vogel fluit*) Begrijp je dan niks? Daar staat het. (*Wijst naar bord en leest voor*) 'Verboden te Zingen of te Fluiten!' Wacht, ik zal het je laten zien, wacht maar! (*Klimt uit boomhuis, of, als strandhut wordt gebruikt, grijpt bord en mept ermee naar de vogel. Vogel gaat af met triller*) Kijk, daar staat het toch! (*Wijst naar de verschillende borden*) 'Verboden te Zingen of te Fluiten!' Want wie zingt of fluit zegt niks verstandigs. 'Verboden te Dansen!' Want als je danst kun je niet marcheren, en als je niet kunt marcheren, kan je geen soldaat worden, en als je geen soldaat bent kun je geen president worden. En voor muziek geldt precies hetzelfde, want als je muziek maakt kun je niet werken en als je niet werkt krijg je niks te eten, en als je niks te eten hebt ga je dood van de honger. Oh, jeetje, mijn ontbijt! Hoe laat is het? (*Kijkt naar de zon*) Kwart over al. Als ik opschiet red ik het misschien nog. (*Gaat snel en doeltreffend over tot dagelijkse handelingen, zichzelf hardop bevelen gevend, sleept hutkoffer naar voren*) Één: koffer op zijn plaats. (*Haalt twee stoelen tevoorschijn*) Twee: links een stoel, rechts een stoel. Drie: koffer openen. Vier: vlag pakken. (*Trekt vlag uit koffer en ontvouwt deze*) Dit is de vlag van mijn eiland. Vijf: ceremonie met vlag. (*Ceremonieel hijsen van de vlag met reveille*) Tatatatata! (*Groet de vlag*) Hierbij heb ik de dag geopend. Muziek is verboden, uitgezonderd voor de reveille. Zes: kalender. (*Haalt mes uit hutkoffer en gaat naar de kalender*) Wat is het vandaag? Zaterdag? Dat moet ik even controleren. (*Telt de kerven*) Maandag, dinsdag, woensdag, donderdag. Dan is het vandaag vrijdag. (*Maakt nieuwe kerf*) Ik dacht dat het zaterdag was. Maar dat is niet zo. De laatste kerf heb ik op donderdag gemaakt. Dus is het vandaag vrijdag. (*Gaat terug naar hutkoffer*) Zeven: tafeldekken. (*Haalt uit koffer: twee borden, twee lepels en wat vruchten*) Acht: koffer dicht. Negen: ontbijten. (*Gaat zitten en begint banaan te eten. Ziet lege stoel*) Maar waar is Robbie? Robbie! (*Springt op en haalt pop uit hangmat. Zet hem aan tafel. Robbie is gekleed in broek, jasje en laarzen. Robinson behandelt hem altijd alsof hij een levend mens is*) Je weet, dat ik altijd om kwart over ontbijt. Daar is het nu al een minuut overheen. Dat kunnen we niet

toestaan. Ik verlang van jou, dat je op tijd komt eten. Dat is toch niet teveel gevraagd?! (*Geeft Robbie een stukje banaan*) Eet smakelijk. (*Eet*) Je weet dat het ontbijt het belangrijkste maal van de dag is. En waarom is dat zo? Als je 's morgens niet wat fatsoenlijks in je maag hebt, ben je de hele dag niks waard en presteer je niks. Daarom eet ik elke ochtend een snee brood en een plak kaas. (*Demonstreert met zijn banaan*) Ja, dit is mijn brood en dit is mijn kaas. Vanaf dat ik een kind was ben ik gewend brood met kaas te eten voor mijn ontbijt, maar aangezien er op dit eiland geen brood is en ook geen kaas, moet dit maar voor brood met kaas doorgaan. Robbie, je mag niet met volle mond praten. Eerst moet je je mond leegeten en dan mag je pas praten. (*Robinson doet het bovenstaande, aangezien hij degene is met volle mond*) Robbie, als je steeds te laat komt gaat het mis met ons. Op zo'n eiland als dit kun je alleen maar overleven als je je dag zorgvuldig indeelt en je eraan houdt. (*Vergeet even de routine*) Maar, weet je, Robbie, soms haat ik dit eiland als de pest. Waarom? Omdat ik zo eenzaam ben. Soms walg ik zo van dit eiland, dat ik het doormidden zou willen scheuren en in de zee laten zakken. Daarom ben ik zo verschrikkelijk blij dat ik jou heb. Wat zeg je? Denk jij er ook zo over? Dat geloof ik direct. Weet je, je kunt niks beginnen met die malle papegaai met zijn kabaal en gekrijs iedere morgen of met die stomme rondhippende vogel. Ze verpesten al mijn dromen. Weet je, Robbie? Vannacht heb ik weer gedroomd over dat schip dat me kwam halen. (*Staat op om er over de hoofden van het publiek heen naar te kijken*) Het was een prachtig schip met een grote mast en enorme rode en blauwe zeilen. Op het achterschip hing een rode lantaarn en er zaten kleine ronde raampjes aan de zijkant. Ik rende naar de uitkijkpost en schreeuwde en zwaaide, maar ze hoorden me niet en vaarden door. Toen moest ik aan het schip denken waarmee ik de wereld rond zeilde en dat in de storm is vergaan, daar - zie je dat, daar ongeveer - en dat was zo verschrikkelijk, ik durf er bijna niet meer aan te denken. De hele bemanning is verdronken, ik was de enige die het overleefde. (*Klemt zich aan de pop vast*) Oh, Robbie, als ik jou toch niet had! Toen ik jou nog niet gemaakt had, moest ik elke ochtend en elke avond aan mijn moeder denken. Ik weet zeker, dat ze denkt dat ik ook verdronken ben. Maar jij en ik hebben het doorstaan, nietwaar Robbie? Ik versta je niet, je moet harder praten. Mijn moeder? Oh, je wilt weten hoe het nu met mijn moeder is? Ik denk dat ze onderhand een heel oude vrouw is met sneeuw wit haar. Misschien is ze al wel dood. Daar word ik zo verdrietig van, dat ik het liefst een potje zou willen huilen. Je moet me maar een beetje troosten,

Robbie. Wat denk je, zal er echt een schip komen? Wat zeg je? Heel zeker? Er komt heel zeker een schip? Dat zeg je alleen maar om me op te beuren. Ik geloof niet dat er de eerstvolgende honderd jaar een schip langs zal komen. Ik heb nu al zoveel jaar over de oceaan zitten turen en ik heb er nog nooit een gezien. Maar het is aardig van je om me te willen troosten. Als je gaat zitten dromen, dan word je droevig en dan kun je niks beginnen. *(Keert terug tot beheerste routine)* Je moet iets doen, anders ben je verloren. Daarom plan ik de dag zo zorgvuldig. Een andere manier is er niet. *(Gedurende volgende tekst ruimt hij ontbijtboel op met snelle routineuze precisie)* Na het ontbijt maak ik mijn ronde. Ik loop het hele eiland rond om te controleren of alles nog in orde is en of mijn regels nog worden gehandhaafd. Na mijn ronde ga ik jagen en schiet een stukje wild voor mijn lunch. *(Draagt Robbie terug naar hangmat)* Na de lunch ga ik naar de uitkijkpost en tuur met de verrekijker over zee of er een schip te bekennen is. Daarna kom ik hier weer terug en gebruik samen met jou het avondeten. *(Ruimt als laatste stuk Robbie's stoel op)* Zo, nu kun je weer in de hangmat liggen en als het te heet wordt lig je lekker in de schaduw. Als er iets gebeurt dan roep je me maar, oké? *(Zwaait geweer over schouder; doorloopt de militaire routine van 'in de houding', paar passen en omkeren, ter voorbereiding om weg te gaan)* Tot straks, Robbie. *(Marcheert af in gestileerde paradepas)* Hup, hup, hup, hup... *(Verdwijnt uit zicht. De ruimte wordt leeg en stil na de dominante aanwezigheid van Robinson. We merken een nieuw personage op: Vrijdag, die een natuurlijke bewoner van het gebied lijkt te zijn, maar een vreemdeling op dit eiland. Hij nadert het open terrein behoedzaam en stilletjes vanaf de andere kant. Zijn manier van doen is in uitgesproken contrast met die van Robinson; het is overduidelijk dat hij gewend is aan de natuurlijke omgeving. Hij draagt een lendendoek, misschien wat versiersels en kleine handgereedschappen, en een trommel aan een band. Als hij ziet dat hier iemand woont maakt hij zijn aanwezigheid bekend met een roffel op de trommel. Als er geen reactie komt onderzoekt hij nieuwsgierig de verschillende dingen. Verrast en verbaasd kijkt hij naar Robbie in de hangmat)*

VRIJDAG: Dui kalaba? **(Hoe maakt u het?)** *(De taal van Vrijdag is een verzinsel van de bewerkster. De vertaling tussen haakjes is erbij gezet om het de speler gemakkelijk te maken. Natuurlijk komt er geen antwoord. Vogel fluit uit zicht, dichtbij. Vrijdag herkent de zang. Hij slaat hard op zijn trommel, verschillende kanten op, in afwachting van een menselijke reactie uit de omgeving. Als hij die niet krijgt gaat hij zitten en begint voor zijn eigen plezier te trommelen. Vogel komt*

timide pikkend in zicht, een veilige afstand bewarend. Vrijdag merkt Vogel onmiddellijk op, stopt met trommelen om haar te verleiden dichterbij te komen. Hij maakt klokkende geluidjes met zijn mond en lokt haar met zaadjes die hij in een soort gordeltasje heeft. Als ze vrienden zijn drumt hij speciaal voor Vogel een stuk waar ze op danst/vliegt. Ze gaan er volledig in op. Robinson komt aangeslopen, geweer in de aanslag. Hij heeft het trommelen gehoord en komt angstig terug, bang dat hij een vijandige groep zal aantreffen. Vrijdag is sinds vele jaren het eerste menselijke wezen dat hij ziet)

ROBINSON: *(Springt tevoorschijn, geweer gericht op Vrijdag) Wie bent u? (Vogel laat enkele waarschuwingssignalen horen)*

VRIJDAG: *(Werpt zich ter aarde) Tuka balava! (Wat u maar wilt)*

ROBINSON: *(Kijkt rond naar mogelijke handlangers) Ik vroeg u, wie bent u? (Vogel kwinkleert. Robinson tegen Vrijdag) Ik wil dat u me zegt wie u bent. Wie bent u? Wie bent u?*

VRIJDAG: *(Begrijpt het niet, herhaalt laatste klank van Robinsons woorden) U?*

ROBINSON: *Ik? Wie ik ben? Ik ben President Robinson. En wie bent u?*

VRIJDAG: *Bent u? Rapun diago. (Ik versta u niet)*

ROBINSON: *Wie bent u?*

VRIJDAG: *(Herhaalt klanken) Wie bent u?*

ROBINSON: *(Overtuigd dat er verder niemand is, laat geweer zakken) Dat heb ik u net gezegd. Ik ben Robinson. En wie bent u?*

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto